



**Republika Srbija**  
**VRHOVNI KASACIONI SUD**  
**Prev 4/10**  
**11.03.2010. godina**  
**Beograd**

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića i Mirjane Đerasimović, članova veća, u sporu po tužbi tužioca V.M. iz B.1, čiji je punomoćnik M.V. advokat iz B.2, protiv tuženog Privatnog preduzeća za preradu i promet G. d.o.o. iz Z., radi naknade štete u iznosu od 13.500.000,00 dinara, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Višeg trgovinskog suda sa sedištem u Beogradu Pž. br. 2819/07 od 10.04.2008. godine, u sednici veća održanoj dana 11.03.2010. godine, doneo je

**P R E S U D U**

**ODBIJA SE** kao neosnovana revizija tužioca V.M. iz B.1 izjavljena protiv presude Višeg trgovinskog suda sa sedištem u Beogradu Pž. br. 2819/07 od 10.04.2008. godine.

**O b r a z l o ž e n j e**

Presudom Trgovinskog suda u Beogradu P. broj 4108/04 od 25.01.2007. godine u stavu prvom izreke odbijen je prigovor presuđene stvari istaknut od strane tuženog, kao neosnovan. Stavom drugim izreke odbijen je eventualni tužbeni zahtev kojim je tužilac tražio da mu tuženi plati iznos od 13.500.000,00 dinara sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom. Stavom trećim odlučeno je o troškovima tako što je tužilac obavezan da tuženom plati iznos od 233.900,00 dinara dok je u preostalom delu zahtev tuženog za naknadu troškova do iznosa od 850.000,00 dinara odbijen.

Viši trgovinski sud sa sedištem u Beogradu, presudom Pž. br. 2819/07 od 10.04.2008. godine odbija kao neosnovanu žalbu tužioca i potvrđuje prvostepenu presudu u stavu II i III izreke.

Protiv drugostepene presude tužilac izjavljuje blagovremenu i dozvoljenu reviziju. Reviziju izjavljuje zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tuženi u odgovoru na reviziju osporava revizijske razloge i predlaže da se ista odbije kao neosnovana.

Republički javni tužilac se o izjavljenoj reviziji nije izjasnio.

Revizijski sud je ispitao revizijom pobijanu drugostepenu presudu na način propisan članom 399. ZPP i odlučio kao u izreci revizijske presude iz sledećih razloga:

Revizija tužioca nije osnovana.

Nižestepene presude nisu zahvaćene bitnom povredom iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti. Neosnovano se revizijom tužioca ukazuje na učinjenu bitnu povredu iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP. Izreka pobijane presude nije nerazumljiva a u istoj su dati razlozi o svim odlučnim činjenicama koji nisu nejasni i međusobno protivrečni.

U sporu po tužbi tužioca prvostepeni sud je utvrdio:

Rešenjem Privrednog suda u Beogradu od 28.12.1989. godine izvršen je spis osnivanja privatnog preduzeća za preradu i promet G. d.o.o. Ugovor o osnivanju navedenog preduzeća zaključilo je šest osnivača dana 22.12.1989. godine. U skladu sa članom 5. Ugovora, preduzeće je osnovano sa početnim kapitalom od 755.000,00 ondašnjih dinara a ulog tužioca je bio 370.000,00 ondašnjih dinara i to 20.000,00 ondašnjih dinara novčani a 350.000,00 dinara nenovčani ulog. Članom 6. i 7. ugovora osnivači su se obavezali da sredstva iz člana 5. ugovora prenesu na preduzeće. Upravni odbor preduzeća sačinjen od tri osnivača je dana 17.08.1993. godine doneo odluku o isključenju tužioca iz tuženog preduzeća s tim da se njegov osnivački ulog rasporedi na preostale osnivače u jednakim delovima a da će se adekvatna naknada isključenom osnivaču izvršiti naknadno. Na osnovu te odluke tužilac je brisan kao osnivač rešenjem Privrednog suda u Beogradu Fi. broj 13266/93 od 30.08.1993. godine. Tužbom od 14.03.1993. godine tužilac traži utvrđenje ništavosti upisa brisanja tužioca kao osnivača tuženog. Eventualnim zahtevom od 17.01.2002. godine traži obavezivanje tuženog na isplatu iznosa od 13.500,000,00 dinara što predstavlja vrednost njegovog udela u preduzeću sa pripadajućom kamatom. Vrhovni sud Srbije je rešenjem Prev. 133/04 od 08.07.2004. godine usvojio reviziju tužioca i ukinuo prvostepenu i drugostepenu presudu a tužbu kojom traži utvrđenje ništavosti upisa brisanja tužioca kao osnivača tuženog odbacio kao neblagovremenu. Presudom Privrednog suda u Beogradu P. broj 4858/96 od 13.11.1996. godine pravosnažno je odbijen tužbeni zahtev tužioca za utvrđenje suvlasništva na pokretnoj i nepokretnoj imovini tuženog i na potraživanjima i ostvarenoj dobiti. Tužilac je svoj eventualni tužbeni zahtev usmerio na naknadu

vrednosti svog udela u tuženom preduzeću. Odluka o isključenju iz društva je tužiocu neposredno uručena dana 01.09.1993. godine. Tužilac je o brisanju upisa promene koja je izvršena rešenjem Privrednog suda u Beogradu Fi. broj 31266/93 od 30.08.1993. godine saznao na raspravi održanoj dana 03.02.1994. godine pred Četvrtim opštinskim sudom.

Prvostepeni sud odbija eventualni tužbeni zahtev tužioca za naknadu vrednosti njegovog udela u tuženom preduzeću sa obrazloženjem da je ovako postavljeni zahtev zastareo shodno članu 102. Zakona o preduzećima.

S obzirom na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno je drugostepeni sud primenio materijalno pravo kada je potvrdio prvostepenu presudu kojom je odbijen zahtev tužioca za naknadu vrednosti njegovog udela u tuženom preduzeću, u iznosu opredeljenom u tužbenom zahtevu.

Revizijom tužioca se neosnovano ukazuje da je materijalno pravo pogrešno primenjeno.

Članom 102. Zakona o preduzećima propisano je:

„1) Potraživanja članova i akcionara po osnovu tog svojstva prema preduzeću zastarevaju u roku od tri godine od dana dospelosti ako saveznim zakonom nije za pojedina potraživanja drukčije propisano.

2) Potraživanja poverilaca preduzeća prema članovima i akcionarima zastarevaju u roku od tri godine od dana prestanka preduzeća ili od dana prestanka svojstva člana odnosno svojstva akcionara ako saveznim zakonom za pojedina potraživanja nije određen drugi rok zastarelosti.

3) Odredbe stava 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na potraživanja preduzeća prema članovima i akcionarima po osnovu tog svojstva.

Odluka tuženog preduzeća o isključenju tužioca broj 814/1 doneta je dana 17.08.1993. godine a tužiocu je neposredno uručena 01.09.1993. godine.

Revident u revizijskim razlozima izražava suprotan pravni stav od izraženog stava drugostepenog suda. Ističe da ima pravo da u smislu člana 389. Zakona o preduzećima zahteva od tuženog naknadu procenjene vrednosti udela u preduzeću iz koga je isključen, i da takvo potraživanje zastareva u opštem zastarnom roku od 10 godina iz člana 371. Zakona o obligacionim odnosima.

Suprotno revizijskim razlozima i stavu izraženom u reviziji na kome je tužilac ustajavao do zaključenja glavne rasprave a potom i u žalbenim razlozima, revizijski sud smatra da su nižestepeni sudovi dobro odlučili o tužbenom zahtevu odbijanjem istog. Tužbeni zahtev je trebalo odbiti jer je utuženo potraživanje zastarelo. Zastarelo u smislu već pomenute odredbe člana 102. Zakona o preduzećima koji se ima primeniti na materijalno-pravni odnos stranaka. Pogrešno revident smatra da se na materijalno-pravni odnos stranaka mora primeniti odredba člana 371. Zakona o obligacionim odnosima i zastarni rok od 10 godina. Rokovi zastarelosti iz opšteg zakona se ne primenjuju u materijalno-pravnim odnosima stranaka čiji odnosi su uređeni drugim zakonom iste pravne snage. Drugi zakon iste pravne snage kao što je Zakon o obligacionim odnosima je ranije važeći Zakon o preduzećima. Pomenuti zakon je kao drugi specijalni zakon u opštim - zajedničkim odredbama u delu prvom u članovima 1-104. propisao i rokove zastarelosti u već pomenutom članu 102. Drugi rokovi zastarelosti u ovom specijalnom zakonu nisu propisani. Obzirom na tu činjenicu zastarelost propisana u članu 102. specijalnog zakona primenjuje se na sve materijalno-pravne odnose stranaka čija prava i obaveze uređuje ovaj zakon kao specijalni zakon. Sledom rečenog pravo tužioca na naknadu procenjene vrednosti udela po osnovu isključenja iz društva propisano u stavu 1. člana 389. specijalnog zakona zastareva kao i potraživanja iz člana 102. zakona. Zajedničke - opšte odredbe propisane u članu 102. specijalnog zakona primenjuju se i na pravo propisano u članu 389. stav 1. specijalnog zakona koja odredba je u specijalnom zakonu sistematizovana kao poseban drugi deo zakona. Stoga se na materijalno-pravni odnos stranaka primenom člana 23. Zakona o obligacionim odnosima ne može primeniti odredba iz člana 371. istog zakona i zastarni rok od 10 godina.

Kako ne postoje revizijski razlozi tako ni oni na koje se pazi po službenoj dužnosti revizijski sud je na osnovu ovlašćenja iz člana 405. stav 1. ZPP odlučio kao u izreci presude.

Predsednik veća-sudija

Stojan Jokić,s.r.